

Met deze nieuwsbrief informeren wij u over landelijke en regionale ontwikkelingen rondom prenatale screening. Heeft u vragen naar aanleiding van de inhoud van deze nieuwsbrief, of wilt u in een volgende nieuwsbrief bepaalde zaken terugzien, dan horen wij dat graag. Wij zijn telefonisch te bereiken via 010-703 1332/7479 of per e-mail op prenatalescreening@erasmusmc.nl.

ALGEMEEN

WBO-vergunning prenatale screening verlengd

De WBO-vergunning die de acht regionale centra hebben voor screening op downsyndroom, trisomie 13 en 18 en voor het SEO is verlengd tot 1 juli 2016. Voor januari 2016 moeten de regionale centra wederom een verlenging van de vergunning aanvragen. Eén van de voorwaarden die gesteld is aan de vergunning, is dat we dan inzicht hebben in het vervolgonderzoek na de combinatietesten en SEO's. Het is dan ook één van de landelijke prioriteiten om via Peridos deze gegevens te verzamelen en te rapporteren.

Kwaliteitseisen geactualiseerd

Het Centrum voor Bevolkingsonderzoek van het RIVM heeft verschillende kwaliteitseisen en landelijke afspraken meer inzichtelijk bij elkaar gebracht en geactualiseerd. Het Centraal Orgaan heeft de volgende herziene kwaliteitseisen vastgesteld:

- kwaliteitseisen voor counselors;
- kwaliteitseisen voor NT-echoscopisten;
- kwaliteitseisen voor SEO-echoscopisten;
- kwaliteitseisen voor het SEO;
- kwaliteitseisen voor Informed Consent en Privacy;
- eisen aan de opleiding SEO en NT.

Een aantal kwaliteitseisen en afspraken is ingevoegd in deze herziene kwaliteitseisen. Daardoor vervallen onderstaande documenten:

- kwaliteitseisen voor het geven van de uitslag;
- beleid bij afwijkende SEO;
- beleid bij incompleet SEO vanwege onvoldoende beeldvorming;
- afspraken over verwijzing en verantwoordelijkheden voor SEO en GUO.

Wijzigingen in de kwaliteitseisen zijn:

- Als een zwangere nog niet weet of ze wilt deelnemen aan combinatietest en/of SEO, moet de counselor aan de zwangere toestemming vragen of de gegevens over de prenatale screening aangeleverd mogen worden aan Peridos.
- Niet de counselor maar de echoscopist is verantwoordelijk voor de communicatie met de zwangere over het geven van de uitslag van het echo-onderzoek.
- Een herhaling van het SEO vanwege onvoldoende beeldvorming moet bij voorkeur binnen hetzelfde bezoek plaatsvinden, bij uitzondering later, maar nooit na 22 weken + 0 dagen.

De wijzigingen bij de opleidingen tot NT- en SEO-echoscopist betreffen eisen die gesteld zijn aan de gecommiteerden bij de praktijktoets, de beoordelaars van logboeken en aan de stage-

/praktijkbegeleider. De landelijk vastgestelde methoden voor het beoordelen van de logboeken van NT en SEO moeten worden gehanteerd. Verder zijn er eisen gesteld aan de inhoud en de vorm van de theoretische toets.

Casuïstiekbespreking 26 november 2014

Tijdens deze bijeenkomst worden casus besproken van zwangeren die op basis van een afwijkende SEO zijn doorverwezen naar het Albert Schweitzer ziekenhuis voor prenatale diagnostiek. De casus worden vooraf door de deelnemers aangedragen, u ontvangt daarvoor nog een oproep. De bespreking zal van 18.00 tot 20.30 uur plaatsvinden in het Albert Schweitzer ziekenhuis te Dordrecht. Zet deze datum alvast in uw agenda, de uitnodiging volgt later.

Rapportage zorgverleners in Peridos

Peridos bevat inmiddels een grote schat aan data. Immers alle organisaties met een contract voor prenatale screening leveren gegevens aan over de verrichte counselinggesprekken, NT-metingen, combinatietesten en SEO's. De regionale centra gebruiken deze data voor de kwaliteitsborging. Aan de hand van de data in Peridos bekijkt het regionaal centrum of zorgverleners voldoen aan de kwaliteitseisen met betrekking tot het aantal verrichtingen per jaar.

Vanaf 17 juni 2014 kunnen alle zorgverleners met een kwaliteitsovereenkomst voor prenatale screening in Peridos rapportages maken van het aantal verrichtingen in een bepaalde periode. Deze rapportagemogelijkheid vindt u na inloggen onder het tabblad 'Rapportage'. U kunt zelf een keuze maken voor welke verrichting u de aantallen wilt zien.

Zorgverleners die bij meerdere organisaties werken, krijgen gegevens te zien van alle praktijken waarvoor ze werkzaam zijn. Zorginstellingbeheerders kunnen een rapportage maken van de gehele zorginstelling.

Een handleiding kan [hier](#) worden gedownload.

Verstrekken informatie

De SPSZN geeft u op verschillende manieren informatie over beleid en uitvoering. Beleidszaken worden behandeld door het bureau en besluiten worden genomen in het bestuur van de SPSZN. Verder is er een Raad van Advies die gevraagd en ongevraagd advies verstrekt over beleid van de SPSZN. De Raad van Advies bestaat uit een vertegenwoordiging van het werkveld. Landelijke en regionale informatie wordt opgenomen op de website van de SPSZN en in de nieuwsbrieven van de SPSZN. Als u meer wilt weten over beleid en de uitvoering hiervan, dan kunt u een verzoek naar ons sturen voor het toezenden van specifieke informatie. U kunt een mail sturen naar: prenatalescreening@erasmusmc.nl.

Juridische informatie over screening

Zwangere vrouwen en hun partners hebben recht op informatie en moeten toestemming geven als zij mee willen doen aan een screening. Meedoen aan een screening betekent ook dat hierover gegevens worden geregistreerd. Waarom is dat nodig?

Hoe komen de gegevens in een registratiesysteem? Wat gebeurt er met de gegevens en hoe wordt de privacy beschermd? Juridische informatie over de screenings bij zwangeren is nu beschikbaar via een webpagina van het Centrum voor Bevolkingsonderzoek van het RIVM. Deze webpagina is bedoeld voor zwangeren, hun partners en andere geïnteresseerden. U vindt de informatie [hier](#).

Beleid voor kwaliteitsovereenkomsten.

In het Centraal Orgaan zijn in maart voor alle acht regionale centra richtlijnen afgesproken wanneer een kwaliteitsovereenkomst ontbonden mag worden en wanneer deze mag worden aangegaan. De

belangrijkste punten:

- Een kwaliteitsovereenkomst wordt na één jaar ontbonden als een counselor of echoscopist uit dienst gaat van een zorginstelling en nergens anders (in Nederland) meer werkt in die functie.
- Voor echoscopisten die langer dan één jaar gestopt zijn, en opnieuw een kwaliteitsovereenkomst aanvragen, geldt dat zij een logboek voor een beeldbeoordeling moeten gaan maken.
- Voor echoscopisten die een geldige kwaliteitsovereenkomst hebben met een regionaal centrum maar in een andere regio willen gaan werken, kan de laatste kwaliteitsbeoordeling worden opgevraagd door het nieuwe regionale centrum bij de echoscopist.

COUNSELING

NIPT bijscholing counseling

Elke counselor die zwangeren counselt voor screening op downsyndroom, trisomie 13 en 18 moet de counseling per 1 april 2014 aanpassen. NIPT behoort dan namelijk tot de mogelijke vervolgonderzoeken na een verhoogde kans bij de combinatietest. Deze verandering in het vervolgonderzoek kan van invloed zijn op de keuze van een zwangere voor de combinatietest. Het volgen van een bijscholing over NIPT is landelijk niet verplicht gesteld. Counselors dienen wel de nodige kennis te verwerven om adequaat te kunnen counselen voor de combinatietest. Hoe u dit zou kunnen doen, kunt u zien op het NIPT- journaal op de website van de SPZSN.

Digitale Individuele Nascholing (DIN) voor counseling

De Digitale Individuele Nascholing (DIN) voor counseling over prenatale screening is aangepast met informatie over NIPT. Als u de digitale toets bestaande uit 15 vragen invult, krijgt u informatie over goede en foute antwoorden. Als u 70% van de antwoorden goed hebt, dan hebt u de toets behaald en krijgt u accreditatiepunten van uw beroepsvereniging. De DIN en de uitleg over de digitale toets vindt u hier.

Wie komt in aanmerking voor NIPT?

Vanuit het PND-centrum krijgen we signalen dat met enige regelmaat zwangere vrouwen onjuist zijn voorgelicht over NIPT. Het gaat hierbij vooral over het feit dat vrouwen met een medische indicatie direct in aanmerking komen voor NIPT. Daarom geven wij hier nogmaals een overzicht van de inclusie- en exclusiecriteria (zoals die gelden voor de huidige tweejarige TRIDENT studie).

Vanuit het PND-centrum krijgen we signalen dat met enige regelmaat zwangere vrouwen onjuist zijn voorgelicht over NIPT.

Het gaat hierbij vooral over het feit dat vrouwen met een medische indicatie direct in aanmerking komen voor NIPT. Daarom geven wij hieronder nogmaals een overzicht van de inclusie- en exclusiecriteria (zoals die gelden voor de huidige tweejarige TRIDENT studie).

Zwangeren komen in aanmerking voor NIPT:

- na een verhoogde kans op een kind met trisomie 21/18/13 op basis van de combinatietest, OF
- bij een medische indicatie: bijvoorbeeld een kind met trisomie 21/18/13 in anamnese, of dragerschap gebalanceerde translocatie trisomie 21/18/13 waarbij er een verhoogde kans op trisomie 21 of 13 bestaat.

De zwangere moet dan wel voldoen aan de volgende (inclusie-)criteria:

- maternale leeftijd ≥ 18 jaar,
- vitale eenling graviditeit,
- zwangerschapsduur ≥ 10 weken.

En er mag geen sprake zijn van een van de volgende exclusiecriteria:

- geen informed consent mogelijk, bijvoorbeeld door een taalbarrière,
- meerling graviditeit (waaronder vanishing twin),
- echoscopische afwijkingen, waaronder NT $\geq 3,5$ mm,
- maternale maligniteit in heden of verleden.

Regelmatig vindt er regionaal en landelijk overleg plaats over welke vrouwen in aanmerking kunnen komen voor NIPT. Dit heeft er toe geleid dat de definitie van medische indicatie verruimd is.

Inmiddels komen niet alleen vrouwen met een kind met trisomie 13, 18, 21 in de voorgeschiedenis in aanmerking voor NIPT, maar alle vrouwen met een kind met een numerieke chromosomale aandoening (ongeacht welke), mits adequaat gecounseld.

Mocht u behoefte hebben aan overleg, bijvoorbeeld over de laatste stand van zaken, dan kunt u contact opnemen met dr. M.F.C.M. Knapen, medisch directeur van de SPSZN, de polikliniek prenatale diagnostiek van het Erasmus Medisch Centrum of de informatie [hier](#) op de website raadplegen.

Gespreksleidraad NIPT voor counselors herzien

De gespreksleidraad NIPT voor counselors is enigszins aangepast. In de nieuwe gespreksleidraad staat nu o.a. informatie over de vergoeding, nevenbevindingen en waarom het geen zin heeft om een NIPT te doen als er een verdikte nekplooi geconstateerd is bij de foetus. De herziene gespreksleidraad vindt u hier.

Checklist counseling

In het draaiboek screening down / SEO was voorheen een checklist opgenomen voor counselors. Deze is aangepast en nu als losse checklist hier gepubliceerd.

Folder screening downsyndroom

De landelijke folder is per 1 april 2014 aangepast met informatie over NIPT. In juli 2014 komt een herziene versie. Daarom was de oplage van april beperkt. Inmiddels zijn er landelijke folders bijgedrukt. Indien er problemen zijn met de folders, wilt u dat ons melden via prenatalescreening@erasmusmc.nl

ECHOSCOPIE

Landelijke afspraak over beoordelingsprocedure van echoscopisten

Echoscopisten werken soms bij organisaties die in twee regio's liggen. Voor de beoordeling van de kwaliteit van deze echoscopist is landelijk afgesproken dat de echoscopist in principe in beide regio's beoordeeld wordt, tenzij een Regionaal Centrum (RC) beslist dat dit niet nodig is.

Bij echoscopisten die in meer dan één regio werken, verstrekt een RC in principe geen beoordelingsrapport aan een ander RC. Het beoordelingsrapport dient te worden opgevraagd bij de echoscopist.

Kwaliteitsbeoordeling SEO-metingen

De SPSZN heeft besloten de huidige visitatieronde af te maken met het regionaal protocol en het landelijke protocol pas in gebruik te nemen bij de start van de derde visitatieronde. Dit is besloten om de vergelijkbaarheid tussen praktijken en echoscopisten te behouden. En verder om de beoordeling bij iedereen op gelijke wijze en met dezelfde criteria te doen. Binnenkort zal het landelijke protocol gepubliceerd worden op de website van het RIVM.

Opslagtermijn beelden

Landelijk is vastgesteld dat deze bewaartermijn ook voor de opslag van NT-beelden en SEO-beelden aangehouden moet worden. Deze termijn geldt voor alle beelden, dus ongeacht of er een vermoeden is van een afwijking of niet.

Volledige registratie en aanlevering SEO gegevens

Voor echocentra geldt dat over de SEO's vanaf **1 januari 2015** tenminste de conclusie en het advies op de juiste wijze geregistreerd wordt en vanaf uiterlijk **1 juli 2015** ook de afzonderlijke bevindingen.

Bij veel echopraktijken binnen onze regio gaat dit inmiddels prima, maar bij een aantal echopraktijken is het op de juiste wijze invullen van conclusie en advies SEO nog niet optimaal.

Wij willen u hierbij nogmaals vragen om bij het invullen van de SEO bevindingen op de volgende zaken te letten.

Voor conclusie SEO zijn de keuzemogelijkheden:

- geen bijzonderheden;
- verdenking afwijking;
- incompleet onderzoek.

Voor advies SEO zijn de keuzemogelijkheden:

- geen verder onderzoek;
- herhalingsonderzoek;
- verwijzing GUO;
- vervolgonderzoek pyelectasie.

Eén van de bovenstaande mogelijkheden moet ingevuld worden bij zowel conclusie als advies SEO.

Wel is het mogelijk om een toevoeging te doen achter één van de drie keuzemogelijkheden voor conclusie SEO. Bijvoorbeeld 'verdenking afwijking, sonomarker' of 'geen bijzonderheden, sonomarker' of 'geen bijzonderheden, pyelectasie'.

Ook bij advies SEO kan je gebruik maken van een eigen toevoeging achter één van de vier keuze mogelijkheden. Bijvoorbeeld 'geen verder onderzoek, placentalokalisatie'.

Als laatste nog een verzoek voor de Astraia gebruikers om altijd gebruik te maken van de meest recente queries. Deze zijn [hier](#) te vinden. De echopraktijk ontvangt ook altijd persoonlijk bericht als er nieuwe queries beschikbaar zijn. Heeft u vragen of hulp nodig, dan kunt u altijd contact opnemen met de SPSZN. Dat kan per telefoon: 010-7031332 / 7037479 of per mail: prenatalescreening@erasmusmc.nl. Wij helpen u graag verder.

SEO/NT gegevensafdracht vanuit Onatal.

Voor verloskundige- en echopraktijken die het SEO en de NT-meting uitvoeren en dit registreren in Onatal, is het sinds kort mogelijk om de echogegevens vanuit Onatal naar Peridos op te laden. Meer informatie vindt u in deze handleiding. Heeft u vragen, neem dan contact op met de SPSZN.

Inventarisatie echo-aantallen 2013

Aantal echoscopisten in de regio Zuidwest Nederland in 2013

	SEO	NT
Aantal echoscopisten	108	46
Vereist aantal verrichtingen behaald	86 (80%)	40 (87%)
Vereist aantal verrichtingen niet behaald:	*22 (20%)	6 (13%)
- gestopt met uitvoering in 2013 of 2014	7	1

* 22 SEO-echoscopisten die het vereist aantal verrichtingen niet hebben behaald:

- 9 echoscopisten hebben vermoedelijk het aantal wel gehaald, moeten dit nog aantonen;
- 6 echoscopisten hebben de 150/250 SEO's niet gehaald;
- 7 echoscopisten zijn gestopt met het uitvoeren van het SEO in 2013 of 2014.